Erityisasiantuntija Sara Vänttinen
VN/31946/2022

24.11.2022

Eduskunta
Talousvaliokunta

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta neuvoston asetukseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 93, 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtiontuen muotoihin rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisen liikenteen alalla (U 70/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on varannut tilaisuuden antaa asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta neuvoston asetukseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 93, 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtiontuen muotoihin rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisen liikenteen alalla (U 70/2022 vp).

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa kunnioittavasti seuraavaa.

Valtioneuvoston kirjelmä U 70/2022 vp koskee komission ehdotusta uudeksi liikenteen alan valtiontukien valtuusasetukseksi (Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 93, 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtiontuen muotoihin rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisen liikenteen alalla, jäljempänä ”liikenteen valtuusasetus”).

Ehdotettu liikenteen valtuusasetus antaisi komissiolle valtuuden vapauttaa tukia rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisen liikenteen alalla ennakkoilmoitusvelvollisuudesta laajentaen valtiontukien nk. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ((EU) N:o 651/2014) soveltamisalaa nykyisestä koskettamaan myös tukia, jotka ovat tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi sekä lisäksi tukia, jotka ovat korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämisestä. Asetusehdotuksesta ei järjestetä julkista kuulemista, sillä ehdotettu liikenteen valtuusasetus ei sinänsä vaikuta suoraan sidosryhmiin, vaan koskee ainoastaan sitä EU-oikeusperustaa, jonka nojalla komissio voi myöhemmin vapauttaa tukimuotoja ryhmäpoikkeusasetuksissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää yleisellä tasolla komission ehdotusta kannatettavana, sillä sen avulla vihreää ja digitaalista siirtymää voidaan edistää rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisessa liikenteessä. Ehdotuksen voidaan katsoa edistävän myös rautatie-, sisävesi- ja multimodaaliseen liikenteeseen sovellettavien valtiontukisäätöjen saattamista komission kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategian mukaisiksi. Ministeriö katsoo, että tasapuolisen kilpailun ja käytäntöjen läpinäkyvyyden edistämiseksi sekä

oikeasuhteisen sääntelyn varmistamiseksi on tärkeää, että komissio selvittäisi nykyisiä liikennemarkkinoilla olemassa olevia käytäntöjä, kuten yksinoikeussopimuksia, ja arvioisi niiden vaikutuksia digitaalisten palveluiden tarjoamiseen ja kehittymismahdollisuuksiin pitkällä aikavälillä. Digitaalisten palveluiden ja niiden kehittämisen tukemisen mahdollistaminen on tärkeää, jotta voitaisiin edistää datan jakamista, avoimia markkinoita sekä yhteentoimivuutta koko liikennesektorilla. Vihreä siirtymä ja koko liikennejärjestelmän tehokkuuden parantaminen edellyttävät kokonaan uuden toimintaympäristön mahdollistamista ja digitalisaation ja datan hyötyjen täysimääräisen hyödyntämisen edistämistä. Tästä johtuen on tärkeää, että myös liikenteen rahoitusta ja sen uudistamista tarkastellaan kokonaisuutena. Erityisesti julkisten varojen käytössä tulee huolehtia, että niiden käytöllä osaltaan edistetään aloitteen taustalla olevien unionin ilmastotavoitteiden toteutumista ja turvataan julkisten resurssien riittävyys.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa edellä esitettyyn ja toteaa, että valtioneuvoston kirjelmä U 70/2022 vp ehdotetusta liikenteen valtuusasetuksesta sekä siinä esitetty valtioneuvoston kanta vastaa ministeriön näkemystä asiassa.

Miikka Rainiala
yksikön johtaja

Sara Vänttinen
erityisasiantuntija